Subject Code :

H-4432

Subject :

Marathi Language II (CWSN)

HOLLOW CRAFT STICKER

SEAT NO. BAR CODE

Centre : ....

Seat No. (in fig.).....................................

(in words)..

....

Candidate's Signature :............................

Supervisor's Signature with date :..............

Subject Code	**H-4432**
Subject	**Marathi Language II (CWSN)**
Date	**2024-03-07**

FOR OFFICE USE

Subject Code	
Subject	
Date	
Main Answer Book = 1	
Specific remarks of centre conductor regarding malpractices (in Red Ink)	

	Examiner	Moderator	Chief Moderator
Total in Figures	=	=	=
Total in Words			
Signature			
Apptt.No. :			

- Mobile Phones and other electronic gadgets are stricity prohibited inside the examination hall.
- Use of non-programmable calculator is allowed ONLY in some subjects.
- Writing in any form on the Hollow craft sticker and Bar code sticker is strictly prohibited.
- Only blue ink/ball pen is to be used for writing the answers. Black lead pencil may be used for drawing figures, diagrams and graphs. Use of any other colour pencil/pen is strictly prohibited.
- Disclosing of identify on the answer book (except in the space provided) in any form is strictly prohibited.
- Candidate should check that the printed seat number is correct and verify that the answer book has all pages serially numbered before filling all other details.

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

The Candidate shall

1. Produce the admission card on demand to competent authorities during the examination.
2. Enter the seat number and other particulars in the space provided on every main answer book and supplement.
3. Verify that the Block Supervisor has signed in the appropriate space on the main answer book and also the supplements.
4. Not be allowed to leave the examination hall during the first ONE HOUR and also the last TEN minutes of the examination.
5. Not damage/scribble the seat no./ barcode sticker.
6. Not indulge in any malpractice like.
   - Carrying written material into the examination hall.
   - Communicating in any manner with other candidates in the examination hall.
   - Passing slips of paper, answer book or supplements to other candidates.
   - Impersonating another candidates.
   - Attaching currency notes to the answer books.
   - Copying from another candidate or vice versa.
   - Leaving the examination hall without submitting answer book to the supervisor.
   - Using of coloured thread to tie answer books.
7. Abide by the rules of dicipline.
8. Stop writing on the answer book after the ringing of the final bell.
9. Stick the hollow craft sticker on the main answer book as well as on the supplement after the final bell.
10. Not leave the seat till all answer books are collected and counted by the supervisor.

NOTE :

Candidate shall be liable for penalty imposed by the board for the violation of any or all of the above clauses.

Pg No.	Examiner	Moderator	Chief Moderator
03			
04 & 05			
06 & 07			
08 & 09			
10 & 11			
12 & 13			
14 & 15			
16 & 17			
18 & 19			
20 & 21			
22 & 23			
24			
TOTAL			
Total in words			
Apptt. No.			
Sign			
Verification			

Marks Pg. 3	E	M	CM

Time : 3 Hours

MARATHI LANGUAGE II

Subject Code

(CWSN)

H	4	4	3	2

Total No. of Questions : 8 **(Printed Pages : 24)** **Maximum Marks : 80**

सूचना : (*i*) शुद्धलेखनाचे नवीन नियम पाळावेत.

(*ii*) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(*iii*) विद्यार्थ्यांनी प्रश्नपत्रिकेवरच उत्तरे लिहिणे अपेक्षित आहे.

1. (अ) खाली पाठ्यपुस्तकातील पाठांतील काही उद्गार दिले आहेत व त्यापुढे पर्याय दिले आहेत योग्य ते पर्याय निवडून लिहा :

(1) 'आधी खा मुकाट्याने! मग कारण विचारा! मला पाच रुपये प्रमोशन झाले. पगार वाढला.' 2

लेखक/लेखिका — वि. स. खांडेकर/दिवाकर/द. वा. पोतदार

पाठ — पंत मेले-राव चढले/मोत्याचे पीक/नेत्रदान.

उत्तर— लेखक/लेखिका — ....

पाठ — ....

(2) 'ये रे श्याम! आपण फन्ना करु. फडशा पाडू' 2

लेखक/लेखिका — डॉ. रघुनाथ माशेलकर/रमेश मंत्री/सानेगुरूजी

पाठ — मांजर व्हा/उदार पितृहृदय/माझी प्रकाशवाट

उत्तर— लेखक/लेखिका — ....

पाठ — ....

(3) 'त्याचा मुलगा तुळशी बिल्डिंगमध्ये राहतो. त्याला धरला पाहिजे.' 2

लेखक/लेखिका – जयवंत दळवी/रागिणी पुंडलीक/दिवाकर

पाठ – माझी प्रकाशवाट/यत्नदेवाची उपासना/रावसाहेब

उत्तर– लेखक/लेखिका – ....

पाठ – ....

(ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **एका** वाक्यात लिहा : 3

(1) पाणबुड्यांनी कोणत्या देवतेची प्रार्थना केली ?

उत्तर– ....

....

(2) लेखक मांजर होण्यासाठी कुणाकडे गेले ?

उत्तर– ....

....

(3) श्यामचे वडील शाळेत त्याच्यासाठी काय घेऊन आले होते ?

उत्तर– ....

....

(क) खालील उद्गार कुणी कुणाला उद्देशून म्हटले ते लिहा. 3

(1) 'अन्न आलचं नाही मग जाणार कुठं ?'

उत्तर– ....

(2) 'निसर्ग हा सर्वात मोठा गुरु आहे.'

उत्तर— ....

(3) 'वाटेल ते होऊ दे, पण त्याचे डोळे जिवंत राहायलाच हवेत।'

उत्तर— ....

(ड) खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **दोन** ते **तीन** वाक्यात लिहा : 4

(1) लेखक डॉ. रघुनाथ माशेलकरांच्या आईने शिक्षणासंबंधी कोणता उपदेश केला ?

उत्तर— ....

....

....

(2) लेखकाने माणसाचे कोणकोणते प्रकार सांगितले आहेत ?

उत्तर— ....

....

....

(3) आशूचे नाव कुणाल असे का ठेवले नाही ?

उत्तर— ....

....

....

2. (अ) खाली पाठ्यपुस्तकातील कवितांतील काही ओळी दिल्या आहेत व त्यापुढे पर्याय दिले आहेत योग्य ते पर्याय निवडून लिहा :

(1) 'आपुल्या मतें उगाच चिखल कालवूं नको रे' 2

कवी/कवयित्री – संत नामदेव/संत सोहिरोबानाथ/संत एकनाथ

कविता – चक्रवाक पक्षी/गुरुमहिमा/हरिभजनावीण काळ

उत्तर– कवी/कवयित्री – ....

कविता – ....

(2) 'काळ्याकुट्ट काळोखात जेव्हा काही दिसत नसतं 2

तुमच्यासाठी कोणीतरी

दिवा घेऊन उभं असतं!'

कवी/कवयित्री – मंगेश पाडगांवकर/सुरेश भट/ग. दि. माडगूळकर

कविता – संतकृपा जाली/सांगा कसं जगायचं?/ह्या नभाने

उत्तर– कवी/कवयित्री – ....

कविता – ....

(3) 'आन् माये, जवा लय शिकून लंबर काडीन पयला

तवा तुजं डोळं भरून येत्याल ना घळाघळा' 2

कवी/कवयित्री — बा. भ. बोरकर/वि. दा. सावरकर/संजीवनी बोकील

कविता — माये ग माये/देखणे ते चेहरे/वंद्य वंदे मातरम्

उत्तर— कवी/कवयित्री — ....

कविता — ....

(ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **एका** वाक्यात लिहा : 3

(1) संत एकनाथांच्यामते त्रैलोक्याचा आधार कोण ?

उत्तर— ....

(2) 'ने मजसी ने परत मातृभूमीला' असे कुणी कुणाला उद्देशून म्हटले आहे ?

उत्तर— ....

(3) 'ह्या नभाने' या कवितेचे कवी कोण ?

उत्तर— ....

(क) खाली दिलेल्या काव्यांशाच्या योग्य जोड्या लावा : 4

'अ' गट	**'ब' गट**
(1) वत्स न देखता	सोन्याचा गोळा
(2) त्यात लाखो वीर देती	भुईला दान द्यावे
(3) भूमातेच्या चरणातला तूं धूतां	गाई हुंबरती
(4) त्यो आसरू, माज्यासाठी हाय	ऐसे बोलावे की बोल
	मी नित्य पाहिला होता
	शांतिवादी झुंजले
	जीवितांच्या आहुती

उत्तर—

'अ' गट		**'ब' गट**
(1) वत्स न देखता	—	....
(2) त्यात लाखो वीर देती	—	....
(3) भूमातेच्या चरणातला तूं धूतां	—	....
(4) त्यो आसरू माज्यासाठी हाय	—	....

(ड) खालील कवितेच्या ओळी कंसातील योग्य शब्द वापरून पूर्ण करा : 3

(1) अनुभवाविण .... हालवूं नको रे

(पान/मान/कान)

उत्तर— ....

(2) काट्यासारखं सलायचं की .... फुलायचं ?

(फुलासारखं/पानासारखं/रानासारखं)

उत्तर— ....

(3) .... ही झोपडी काळीज माझे.

(तुटकी/मोडकी/फाटकी)

उत्तर— ....

3. (अ) खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दांच्या जाती लिहा : 4

(1) कोणी झाडा<u>वर</u> बसून गात <u>होती</u>.

उत्तर— वर — ....

होती — ....

(2) <u>गोपू</u> उठला वाटते. जा <u>तू</u> घरात!

उत्तर— गोपू — ....

तू — ....

(आ) खालील शब्दांची भाववाचक नामे लिहा : 4

(अ) माणूस

(आ) स्वच्छ

(इ) सुंदर

(ई) लहान

उत्तर :

(अ) माणूस – ....

(आ) स्वच्छ – ....

(इ) सुंदर – ....

(ई) लहान – ....

(इ) खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहा : 4

(अ) ज्ञान

(आ) चूक

(इ) विश्वास

(ई) कठीण

उत्तर :

(अ) ज्ञान × ....

(आ) चूक × ....

(इ) विश्वास × ....

(ई) कठीण × ....

(ई) खालील शब्दांची विशेषणे लिहा : 4

(अ) भारत

(आ) कृपा

(इ) सुख

(ई) कष्ट

उत्तर :

(अ) भारत – ....

(आ) कृपा – ....

(इ) सुख – ....

(ई) कष्ट – ....

(उ) खालील शब्दांचे वचन बदला : 4

(अ) डोळा

(आ) खिडक्या

(इ) पंखा

(ई) गोष्टी

उत्तर :

(अ) डोळा – ....

(आ) खिडक्या – ....

(इ) पंखा – ....

(ई) गोष्टी – ....

(ऊ) खालील शब्दांचे लिंग बदला : 4

(अ) मुलगा

(आ) देव

(इ) पोरगा

(ई) आई

उत्तर :

(अ) मुलगा – ....

(आ) देव – ....

(इ) पोरगा – ....

(ई) आई – ....

4. 'प' गटातील वाक्प्रचार आणि 'फ' गटातील वाक्प्रचारांचे अर्थ यांच्या योग्य जोड्या जुळवून लिहा : 5

'प'	'फ'
(अ) भांबावून जाणे	अस्वस्थ होणे
(आ) गुण्यागोविंदाने राहणे	स्वस्तात घेणे
(इ) नाकाने कांदे सोलणे	गोंधळून जाणे
(ई) मन सैरभैर होणे	वाद घालणे
(उ) मोडीत घेणे	मोठ्याने हसणे
	मिळून मिसळून राहणे
	शिष्टपणा दाखविणे
	खूप भूक लागणे

उत्तर—

'प' गट		'फ' गट
(अ) भांबावून जाणे	–	....
(आ) गुण्यागोविंदाने राहणे	–	....
(इ) नाकाने कांदे सोलणे	–	....
(ई) मन सैरभैर होणे	–	....
(उ) मोडीत घेणे	–	....

5. खालील उतारा वाचून त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांची योग्य उत्तरे लिहा : 4

माणसाकडे खरोखरच प्रभावी असे एकच साधन आहे ते म्हणजे हास्य. ''हास्य एक नि:शुल्क औषध असून ते चमत्कारीक व प्रभावी आहे. हे औषध सर्व आजारांसाठी असून सर्वत्र उपलब्ध आहे.' असे बर्ट्रान्ड रसेल म्हणत. विटामिन्स घेऊनही आरोग्यात अपेक्षित सुधारणा होत नसेल तर अधिक हसण्याचा प्रयत्न करा. हसताना निर्माण होणाऱ्या दाबामुळे फुफ्फुसातील बंद असलेले वायुकोश उघडतात व रक्ताला प्राणवायूचा भरपूर पुरवठा होतो. पोट, चेहरा, खांदे, मान आदीच्या स्नायूंना हसण्यामुळे चांगला व्यायाम मिळतो. चार वर्षाचे बालक दिवसातून तीनशे वेळा हसते तर मोठी माणसे दिवसांतून जेमतेम पंधरा वेळा हसतात. सध्या ज्याच्या त्याच्या हातात भ्रमणध्वनी बघायला मिळतो. हास्याला कोणीतरी भ्रमणध्वनी मधल्या सीम कार्डची उपमा दिली आहे. आयुष्य हे भ्रमणध्वनीसारखे आहे, तर हास्य म्हणजे सीम कार्ड. आयुष्यात हे हास्यरूपी सीम कार्ड घातले म्हणजे एका सुंदर व प्रसन्न दिवसाचा प्रारंभ होतो.

— काही मनातलं
काही जनातलं

— दिलीप बेतकेकर

प्रश्न :

(1) माणसाकडे असलेले प्रभावी साधन कोणते ? 1

उत्तर— ....

(2) आपल्या कोणत्या स्नायूंना हसण्यामुळे व्यायाम मिळतो ? 1

उत्तर— ....

(3) चार वर्षाचे बालक दिवसातून किती वेळा हसते ? 1

उत्तर— ....

(4) उताऱ्याला योग्य शीर्षक द्या. 1

उत्तर— ....

6. खालील उतारा वाचून त्या खाली दिलेल्या प्रश्नांची योग्य उत्तरे लिहा : 5

विधात्याने एकच गोष्ट, मग तो पुरुष असो किंवा स्त्री असो. सगळ्यांना समान वाटून दिली आहे ती म्हणजे वेळ. वेळ ही तुमच्या आयुष्यातील मौल्यवान गोष्ट आहे. तुम्ही मालक असो किंवा नोकर, कामगार असो किंवा उद्योगपती. एका दिवसात फक्त चोवीस तास असतात. श्रमाचे फळ चांगल मिळावं म्हणून यशस्वी माणसं वेळेचा नेहमीच चांगल्या कामासाठी वापर करतात. सामान्य माणसं वेळेची उधळपट्टी करतात आणि दारिद्र्यात जगतात. यशस्वी माणसं आपल्या पूर्ण दिवसाचं वेळापत्रक सकाळीच तयार करत असतात. तुमच्याकडे वेळेचं योग्य नियोजन नसेल तर तुमचा हा अमूल्य खजिना तुम्ही गमावणार हे निश्चित समजा बऱ्याच जणांना वेळ निघून गेल्यावर पश्चात्ताप करण्याची सवय असते. अशी चूक कधी करू नका. वेळ चालत किंवा पळत नसतो, तर तो उडून जात असतो. तुम्ही त्याच्यावर स्वार झालात तर तुम्ही क्षणात उच्च शिखरावर पोहोचू शकता. तेव्हा तुम्हाला जीवनाविषयी आदर असेल तर वेळेचा आदर करायला शिका.

— गमक यशाचे

— या पुस्तकातून

(1) तुमच्या आयुष्यातील मौल्यवान गोष्ट कोणती ? 1

(1) पैसा

(2) कपडे

(3) वेळ

(4) धन

उत्तर— ....

(2) कोणती माणसं वेळेचा नेहमी चांगल्या कामासाठी उपयोग करतात ? 1

(1) यशस्वी

(2) श्रीमंत

(3) अयशस्वी

(4) गरीब

उत्तर— ....

(3) कोणती माणसं वेळेची उधळपट्टी करतात ? 1

(1) असामान्य

(2) सामान्य

(3) दुर्देवी

(4) कष्टाळू

उत्तर— ....

(4) बऱ्याच लोकांना वेळ निघून गेल्यावर काय करण्याची सवय असते ? 1

(1) गडबड

(2) घाई

(3) गोंधळ

(4) पश्चात्ताप

उत्तर— ....

(5) 'आयुष्य' या शब्दाचा समानार्थी शब्द लिहा : 1

(1) जीवन

(2) मरण

(3) नशीब

(4) काम

उत्तर— ....

7. खालील कार्यक्रमपत्रिकेतील रिकाम्या जागा चौकटीत दिलेल पर्याय वापरून लिहा : 5

प्रगती उच्च माध्यमिक विद्यालय

म्हापसा गोवा

—शिक्षक दिन—

दिनांक : ....   वेळ : सकाळी 10.00 वा.

स्थळ : विद्यालयाचे सभागृह

'कार्यक्रमपत्रिका'

* मान्यवरांचे व्यासपिठावर आगमन

* ....

* मान्यवरांचा परिचय

* ....

* दीपप्रज्वलन

* मान्यवरांच्या हस्ते निवृत्त शिक्षकांचा सत्कार

* प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण

* ....

* ....

* आभार प्रदर्शन
* 5 सप्टेंबर
* सूत्रसंचालन
* मान्यवरांचे फुलांनी स्वागत
* स्वागतगीत

उत्तर— प्रगती उच्च माध्यमिक विद्यालय

म्हापसा गोवा

शिक्षक दिन

दिनांक : .... वेळ : सकाळी 10.00 वा.

स्थळ : विद्यालयाचे सभागृह

'कार्यक्रमपत्रिका'

* मान्यवरांचे व्यासपिठावर आगमन

* ....

* मान्यवरांचा परिचय

* ....

* दीपप्रज्वलन

* मान्यवरांच्या हस्ते निवृत्त शिक्षकांचा सत्कार

* प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण

* ....

* ....

8. 'कचरा समस्या' या विषयावरील अक्ष व दक्ष या दोन मित्रांमधील संवाद तुमच्या शब्दात पूर्ण करा : 5

अक्ष – अरे दक्ष! इथे काय करतोस असा वेड्यासारखा उभा राहून.

दक्ष – काही नाही रे! इथे बघ लोक कशा प्रकारे कचऱ्याची विल्हेवाट करतात ....

अक्ष – हो बरोबर आज लोकसंख्या, बेकारी, प्रदूषण या अनेक समस्यांबरोबरच ....

दक्ष – माणूस शिक्षित झाला तितकाच तो आत्मकेंद्रित ....

अक्ष – तो फक्त स्वत:चाच ....

दक्ष – हो! त्यामुळे निसर्गाला हानी ....

अक्ष – गावातील नद्यांमध्ये कचरा ....

दक्ष – लोक घरातील निरूपयोगी ....

अक्ष – बरोबर ....

दक्ष – कोपऱ्याकोपऱ्यात मासळीचा, प्लास्टिक पिशव्यांचा ....

अक्ष – हो. त्यातून वेगवेगळे रोग ....

दक्ष – हे टाळण्यासाठी ....

अक्ष – आपला परिसर ....

दक्ष – प्रत्येकजण जबाबदारीने वागला तर ....

अक्ष – आम्ही आपल्यापासून सुरुवात करूया ....

दक्ष – अगदी बरोबर ....

अक्ष – इतरांना पण मार्गदर्शन ....

दक्ष – समाजामध्ये जागृती निर्माण करूया ....

अक्ष – शेवटी सत्य एकच आहे, या पर्यावरणाचे जर आपण रक्षण केले तरच ....

उत्तर

अक्ष – अरे दक्ष! इथे काय करतोस असा वेड्यासारखा उभा राहून ?

दक्ष – काही नाही रे! इथे बघ लोक कशा प्रकारे कचऱ्याची विल्हेवाट करतात ....

....

अक्ष – हो बरोबर. आज लोकसंख्या, बेकारी, प्रदूषण या अनेक समस्याबरोबरच

दक्ष – माणूस शिक्षित झाला तितकाच तो आत्मकेंद्रित

अक्ष – तो फक्त स्वत:चाच ....

....

दक्ष – हो त्यामुळे निसर्गाला हानी ....

....

अक्ष – गावातील नद्यांमध्ये कचरा ....

....

दक्ष – लोक घरातील निरूपयोगी ....

....

अक्ष – बरोबर

दक्ष – कोपऱ्याकोपऱ्यात मासळीचा, प्लास्टिक पिशव्यांचा ....

....

अक्ष — हो. त्यातून वेगवेगळे रोग ....

....

दक्ष — हे टाळण्यासाठी ....

अक्ष — आपला परिसर ....

दक्ष — प्रत्येकजण जबाबदारीने वागला तर ....

....

अक्ष — आम्ही आपल्यापासून सुरुवात करूया ....

....

दक्ष — अगदी बरोबर ....

अक्ष — इतरांना पण मार्गदर्शन ....

दक्ष — समाजामध्ये जागृती निर्माण करूया ....

....

अक्ष — शेवटी सत्य एकच आहे, या पर्यावरणाचे जर आपण रक्षण केले तरच ....

....

....

Marks Pg. 24	E	M	CM